

KANSANTERVEYS ON KANSANTALOUTTA

5.3.2024

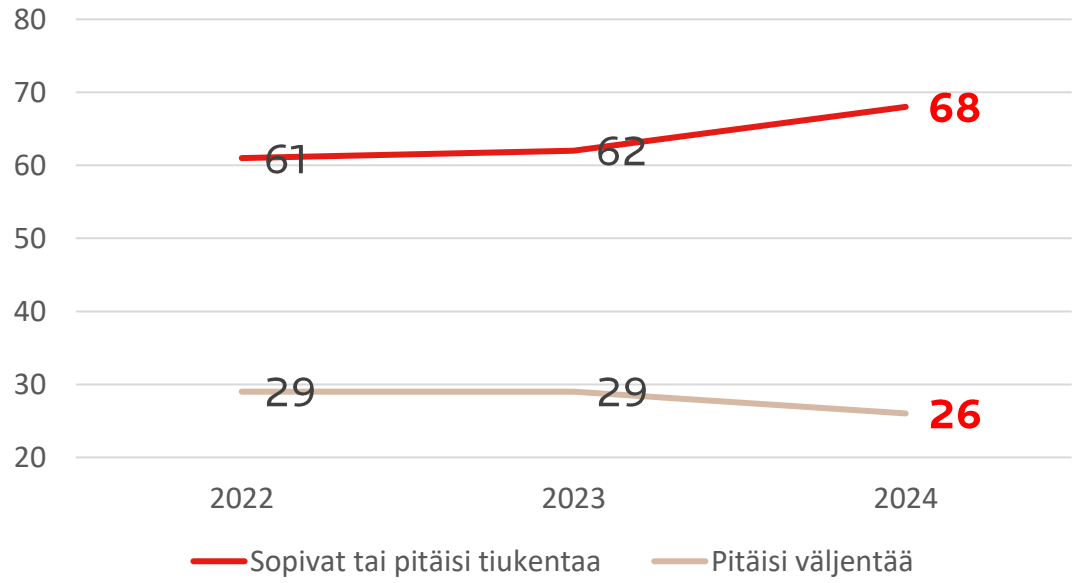
SUOMALAISET TUKEVAT NYKYISTÄ ALKOHOLIPOLITIIKKAA, EIKÄ ALKON ASEMAA HALUTA MUUTTAA

68 % suomalaisista tukee nykyisiä alkoholipoliittisia rajoituksia

”

Petteri Orpon hallitusohjelma: ”Hallitus ei muuta Alkon kansanterveydellistä tehtävää ja asemaa.”

Mitä mieltä olette nykyisistä alkoholipoliittisista rajoituksista, prosenttia vastanneista

ALKO ON LIIKETALOUDELLISESTI KESTÄVÄ, VEROJEN LISÄKSI OSINGOT VALTIOLLE JA VERONMAKSAJILLE

Vuosina 2020-2023 Alko maksoi osinkoa valtiolle yhteensä 190 miljoonaa euroa.

Alkon omistaja-arvo valtiolle on merkittävä.

ALKO EI OLE MARKKINOILLE TULON ESTE

- **Alko on alusta, jonka sisällä kilpailu toimii**. Kaikki alkoholijuomat pääsevät myyntiin.
- **Tavarantoimittaja päättää hinnan.**
- **Juomatoimittajia lähes 1000**, joista noin 300 suomalaisia.
- **Pientuottajat voivat valita 10 Alkon myymälää.** joihin saavat tuotteensa. Alkolla on valikoimissaan lähes 700 pientuottajan tuotetta.

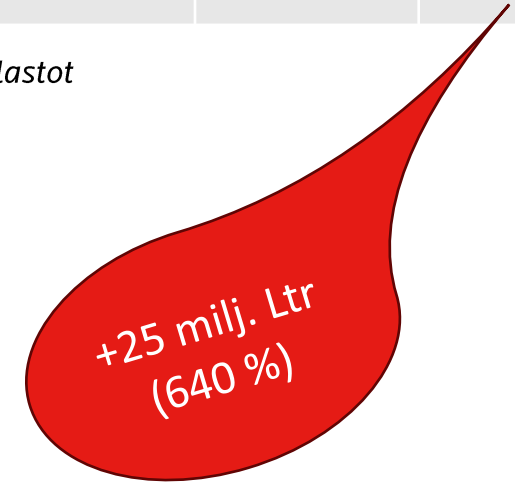
ALKOHOLILAKI 2018

PT-KAUPALLE SIIRTYI YLI 90 % VAPAUTETUSTA JUOMASEKOITUSMYYNNISTÄ ”YÖN YLI”, HINNAT EIVÄT LASKENEET LUVATUSTI

- 16-kertainen saatavuus
- Käytännössä samat hinnat Alkossa ja PT-kaupassa
- PT-kaupan markkina-osuus kasvoi 0 % -> 93 % vuodessa.

JUOMASEKOITUKSET 4,8-5,5 %, TUHATTA LITRAA				
	2017		2018	
Alko	4 671	100 %	2 055	7 %
PT	0	0 %	27 872	93 %
Yhteensä	4 671	100 %	29 907	100 %

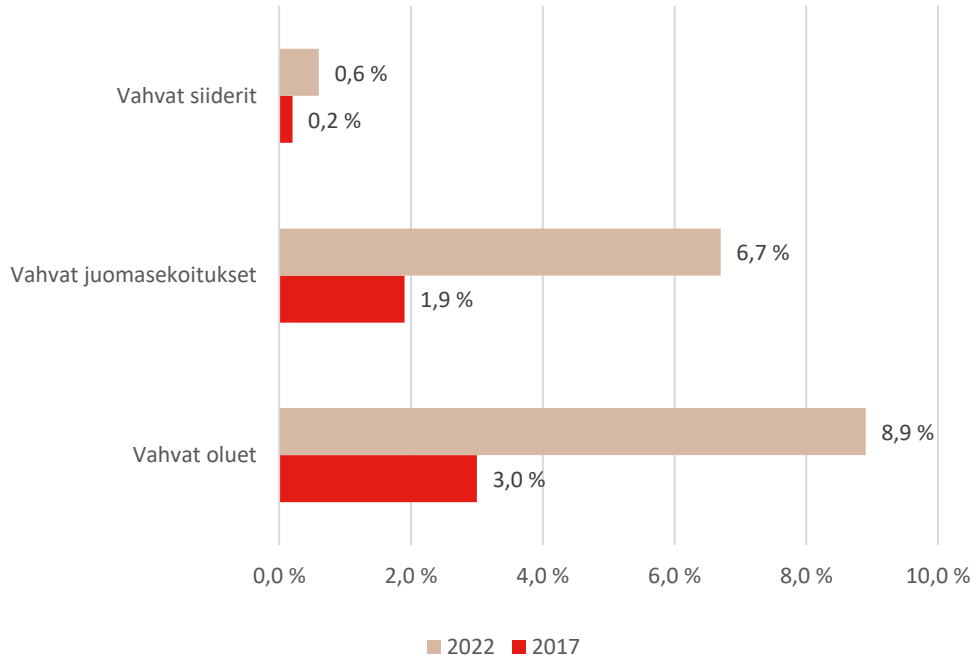
Lähde: Valviran tilastot

VAPAUTETTUJEN TUOTTEIDEN OSUUS ON NOUSSUT 5,1 PROSENTISTA 16,2 PROSENTTIIN ALKOHOLIN KOKONAISKULUTUKSESTA

- 4,7 %-5,5 % tuotteiden osuus kokonaiskulutuksesta on **kolminkertaistunut** 2017-2022
- 4,7 %-5,5 % tuotteiden osuus kokonaiskulutuksesta on **kasvanut 5,1 %:sta 16,2 %:iin** 2017-2022
- 4,7 %–5,5 % juomasekoitusten myynti **lisääntyi jopa yli 500 %.**

Yli 4,7-prosenttisten tuotteiden osuus alkoholin kokonaiskulutuksesta 100 % alkoholina

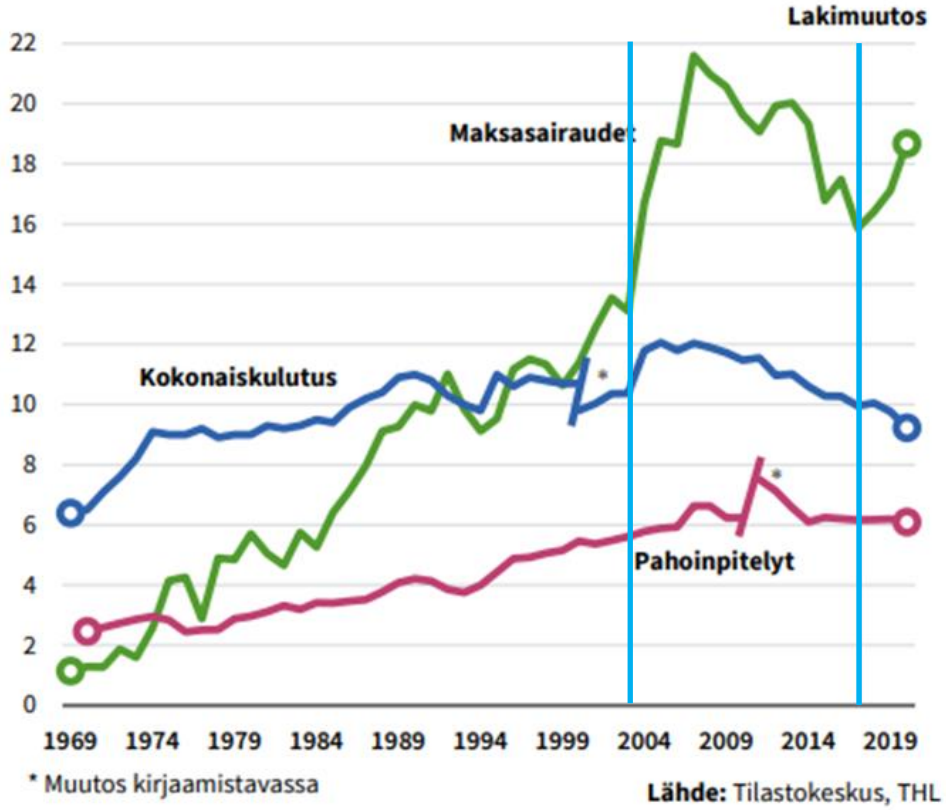
Lähde: Valviran myyntitilastot

” Juomasekoitusten kulutuksenkasvua on julkisuudessa vähätelty. Kuitenkin vuonna 2018 kaikkien alle 5,5-prosenttisten juomasekoitusten vähittäismyynti lisääntyi 54 prosenttia edellisvuoteen verrattuna, ja juuri 4,7–5,5-prosenttisten jopa yli 500 prosenttia.”

Thomas Karlsson, Pia Mäkelä, Katariina Warpenius, THL

ALKOHOLIN KULUTUKSEN LASKU TAITTUI, ALKOHOLIKUOLEMAT JA -HAITAT KASVOIVAT

- Alkoholiperäiset kuolemat lisääntyivät 160:lla vuodessa 2018 alkoholi-uudistuksen jälkeen
- Maksasairaudet ovat olleet vakava kansantauti vuodesta 2004, kun alkoholiveroa laskettiin noin 30 %:lla
- Jakelukanavien lisääminen 16-kertaiseksi 8 % vahvuisille juomille luo kasvavan riskin kansaterveydelle ja kansantaloudelle

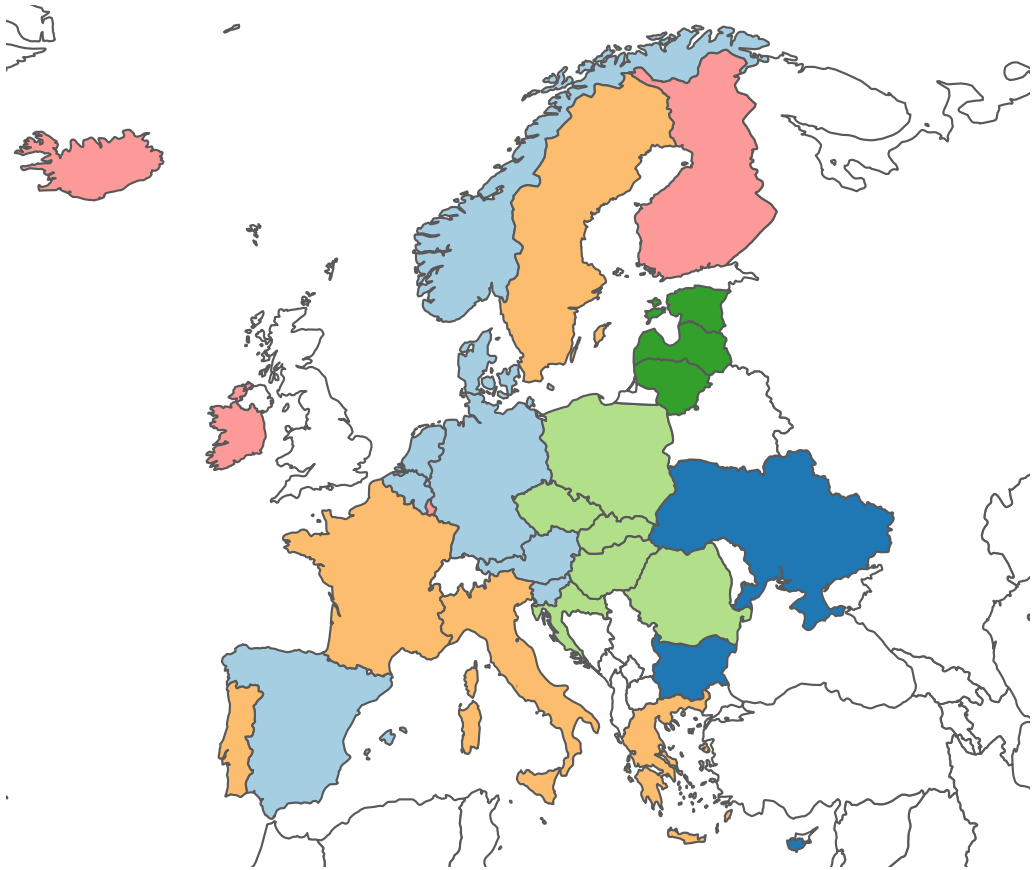

HALLITUKSEN ESITYS 2024

”SIIRRYTÄÄN KOHTI EUROOPPALAISTA JUOMATAPAA”?

EI OLE YHTÄ EUROOPPALAISTA JUOMATAPAA

KAIKKIALLA EUROOPASSA ILMENEE ALKOHOLIHAITTOJA

- **Viiniä juovat maat**
- **Maat, joissa humalahakuinen juomatapa ja suurkuluttajia**
- **Keski-Länsi-EU-maat: oluen kulutus korkea ja väkevien alkoholijuomien kulutus vähäistä**
- **Itä-Euroopan maat: alkoholin kulutus korkea, raittiiden osuus korkea**
- **Itäiset EU-maat: oluen ja väkevien alkoholijuomien kulutus korkea**
- **Baltian maat: runsas alkoholin kulutus, väkevät alkoholijuomat ja "muut" juomat.**

Yli 15-vuotiaiden kulutus 100-% alkoholina, esimerkkejä

- **Tšekki 14,3 litraa; Espanja 12,7 litraa; Irlanti 12,7 litraa; Ranska 12,2 litraa**
- **Suomi 8,9 litraa; Ruotsi 9,0 litraa; Norja 7,1 litraa.**

Lähde: Eurooppalaiset juomatavat 2017, Jürgen Rehm, WHO

ENTISTÄ VAHVEMPIEN ALKOHOLIJUOMIEN SAATAVUUS 16-KERTAISTUU - VAIKUTUKSET KULUTUKSEEN EDELLISTÄ UUDISTUSTA LAAJEMMAT

ALKO

- **373** myymälää
- Auki **arkisin 9-21**, **lauantaina 9-18**
- Asiakaskäyntejä **50,7 miljoonaa** vuodessa

PÄIVITTÄISTAVARAKAUPPA*

- Myymäläverkosto **4400** kpl (+12-kertainen)
- Aukioloajat ja alkoholinmyynti **päivittäin klo 9-21** (+20 %)
- Asiakaskäyntejä noin **580 miljoonaa** vuodessa.

RAVINTOLAT**

- Ravintoloiden vähittäismyyntioikeus **1500** kpl (+4-kertainen)
- Enimmäismyyntiaika **klo 21 asti**.

**Lähde: Vuosijulkaisu Päivittäistavarakauppa ry (2023) **Lähde: Valvira*

KANSANTERVEYS ON KANSANTALOUTTA

Alkoholi aiheuttaa Suomessa arviolta **500 miljoonan euron** vuosittaiset menetykset työpaikoilla.[1] Työvuosissa menetettiin noin 17 000 vuonna 2018.[2]

Alkoholin välittömät kustannukset yhteiskunnalle noin 1,6 miljardia euroa vuodessa.[2]

OECD:n mukaan Suomi voisi saavuttaa jopa 6 miljardin BKT-vaikutuksen, jos alkoholinkäyttö vähenisi miehillä 1,5 annokseen päivässä ja naisilla 1 annokseen päivässä. [5]

Lähteet: 1 Numerot puhuvat –tutkimus/ 2 Finnish alcohol policy at the crossroads / 3 Työelämä ja alkoholin haitat/ 4 Poliisihallituksen tilastot / 5 OECD (2021) Preventing harmful alcohol use oe.cd/alcohol2021

ESITYKSEN VAIKUTUKSET ALKOON LASKENNALLISTA LITRAMYYNTIMENETYSTÄ MERKITTÄVÄMMÄT

- Esityksellä arvioidaan olevan **ristikkäisvaikutuksia kaikkiin Alkon juomakategorioihin.**
- Esitys mahdollista 16-kertaa laajemman jakeluverkoston ja 20 % laajemmat myyntiajat. **Asioinnit ja ostot Alkossa vähenevät.**
- Vuoden 2018 lakimuutoksen perusteella **8 % vahvuisten juomien jakeluverkoston lisäämisellä voi olla huomattavia seurauksia Alkon myyntiin**.
- **Alko on maksanut valtiolle osinkoa yhden hallituskauden aikana noin 200 miljoonaa euroa**, ja mikäli osingonmaksukykyä heikennetään, on sille **löydettävä joko vastaavat säästökohteet tai korvaavat tulot valtion talousarviossa.**
- Esityksen toteutuessa **Alkon omistaja-arvo laskisi merkittävästi.**

Viiniasiantuntija uskoo, että osa kuluttajien viiniostoksista siirtyy todennäköisesti Alkosta päivittäistavarakauppoihin. Juomavalmistajille isoin merkitys on se, että Alkon noin 370 myymälän sijaan 8-prosenttisia juomia on jatkossa saatavilla tuhansista päivittäistavarakaupoista.

Mahdollisuus törmätä tuotteisiin ja niiden saatavuus kasvavat selkeästi.

Iso asia on myyntipäivien määrän kasvaminen: monet päivittäistavarakaupat kun ovat auki myös sunnuntaisin ja pyhäpäivinäkin.

– Se on asia, mitä moni ei tule ajatelleeksi tässä yhteydessä.

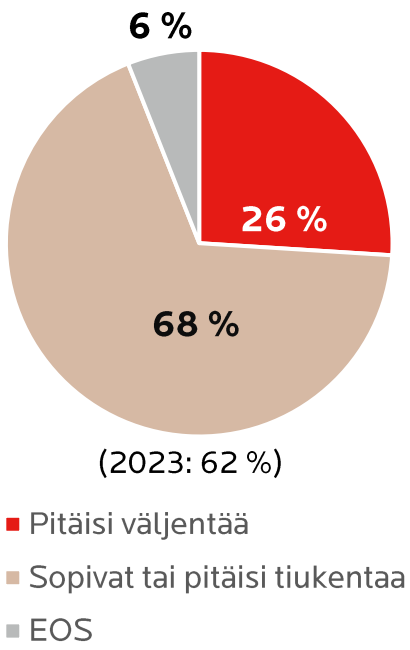
Markus Hannula, Anora
MTV Uutiset 17.2.2024

SUOMALAISET EIVÄT KAIPAA LÖYSEMPÄÄ ALKOHOLIPOLITIIKKAA

68%

suomalaisista pitää nykyisiä alkoholipoliittisia rajoituksia sopivina tai haluaa tiukentaa niitä

Mitä mieltä olette nykyisistä alkoholipoliittisista rajoituksista?

(2023: 62 %)

Haluaisitteko viinit ruokakauppoihin, jos se tarkoittaisi, että myös väkeviä alkoholijuomia myytäisiin kaupoissa?

KYLLÄ

21%

(2023: 25 %)

EI

76%

(2023: 72 %)

Lähde: Alkoholipoliittiset mielipiteet 1/2024, Verian, THL

KIITOS

5.3.2024